

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei”
Brașov, piața mare nr. 22
București, Șosea Buzoiană nr. 10
Cluj, Șosea Ștefaniei nr. 10
Ierusalim, Șosea Ștefaniei nr. 10
Londra, Șosea Ștefaniei nr. 10
Paris, Șosea Ștefaniei nr. 10
Sibiu, Șosea Ștefaniei nr. 10
Timișoara, Șosea Ștefaniei nr. 10
Viena, Șosea Ștefaniei nr. 10
Zalău, Șosea Ștefaniei nr. 10

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIV.

„Gazeta” este în să-care și
Abonamente pentru anul 1891:
Pe un an 12 fr., pe șase luni
6 fr., pe trei luni 3 fr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate adresele
postale din țară și din afară
și la ad. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
nr. 22 etajul I.: pe un an
10 fr., pe șase luni 5 fr., pe
trei luni 2 fr. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fr., pe
șase luni 6 fr., pe trei luni 3 fr.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. a.
15 bani.
Acest abonamentele căte și
inserțiunile suntă a se plăti
tânăte

Nr. 19.

Brașov, Joi 24 Ianuarie (5 Februarie)

1891.

Brașov, 23 Ianuarie v.

Cu bucurie înregistrăm rapoartele, ce ne sosesc din diferite părți ale Transilvaniei și Ungariei despre mișcarea ivită în sinul poporului nostru în contra monstruosului proiect de lege, care are de scop maghiarisarea micilor noștri copii.

Conglăsuirea și însuflețirea, ce a domnit în toate întrunirile de până acuma, precum și deosebita interesare, ce a manifestat-o poporul nostru luând parte în număr așa de mare la aceste întruniri, sunt cele mai puternice dovezi, că viața și neștirbită este conștiința lui națională, că adencă și generală este amărăciunea, ce au produs-o în sinul lui necurmatele uneltiri de maghiarisare.

În tața acestei îmbucurătoare apariții dăcem și astăzi ceea ce amă dăm înainte cu opt ani, când se pornise o asemenea mișcare din incidentul proiectului de lege de atunci, care ținea la maghiarisarea școlilor noastre secundare:

...Mișcarea de protestare s'a început. Dumneșu se ajute mai departe. Declare foile maghiare ori cât de mult, că protestele Românilor nu vor schimba nimic din intențiunile guvernului și ale majorității parlamentare, de care se servește acest guvern spre a întinde tot mai tare corda maghiarisării violente, una totuși nu vor mai pute susține de aji încolo, că adevărat poporul român ar fi de acord cu cei ce voiesc să răpescă limba și cultura națională. Bine că am protestat în conferința generală a alegătorilor români din Sibiu, der asemenea protestări se uită ușor de către lumea streină, decă nu vor fi susținute mereu printr'o mișcare energică și printr'o manifestațiune continuă a voinței naționale în pressă și în adunări publice... Manifestațiunile alegătorilor noștri

vin numai în ora a un-spre-decea, der cu toate acestea încă vin destul de timpuriu pentru a dovedi îngâmfaților dela guvern, că în acest stat trăiesc și un popor român de trei milioane de suflete, care este adencă măhnit și agitat prin tractarea vitregă, ce-o suferă din parte-le...

De rândul acesta, foile maghiare se pare că au primită avizul de a se preface, că nu dau importanță mișcării din sinul poporului nostru. Este lucru învederat, că tocmai în momentele acestea, când străinătatea i-a luat așa de tare la ochi, nu le vine la socotela de a mai face și ei svon cu nemulțămirea, ce în realitate domnesce între poporele nemaghiare.

De aceea vorbind despre adunarea noastră din Brașov, găsesce și guvernamentalul „Kolozsvár”, că nu se poate face formală nici o obiecțiune în contra unei astfel de mișcări a naționalităților, pentru că ele se folosesc numai de un drept constituțional. Cu atât mai mult însă stăruiesc ca guvernul „se opereze grabnic” pentru a paraliza cu desăvârșire în viitor asemenea mișcări ale naționalităților și pentru „a îneca ori ce răsufiere”, care se ridică în apărarea existenței naționale a poporelor nemaghiare. „Să câștigăm elementele pentru noi”, esclamă toia clujiană, „ca agitatorii să nu aibă pe cine să mai convõe”.

Vor să ne câștige înecându-ne răsufierea! Nu este acesta o idee bizară?

Noi însă se nu le dăm mână de ajutor adversarilor noștri tăcându în fața loviturilor, ci se răsufiam cu totă puterea, cum trebuie să răsufe un popor, care se sînte destul de tare de ași apăra viața sa națională!

Proteste în contra Kședovurilor.

(Telegr. part. a „Gazetei Transilvaniei”)

Sibiu, 3 Februarie*). Adunarea alegătorilor români de aji a fostă imponentă. Ea a fostă ceretată de circa 800 persoane. Adunarea protestează în contra proiectului de lege pentru Kședovuri și-lă declară primejdios din punct de vedere moral, pedagogic, sanitar și economic. Rezoluțiunea propusă fu primită cu viu entuziasm.

Adunarea alegătorilor români în Sebeșul săsesc.

Sebeșul-săsesc, 20 Ianuarie st. v.

La adunarea alegătorilor români din cercul Sebeșului, ce s'a ținută la 17 (29) Ianuarie în sala otelului „Leul de aur” din Sebeșul săsesc, au luat parte ca la 500 de alegători, dintre cari cea mai mare parte țeran.

D-lă Ioan Drocă, protopopul Mercurei, printr'o vorbire pătundătoare deschise ședința, arătându trista sorte, la care a fost adus poporul român din această țară în urma neînteruptelor prigoniri și neîndreptățiri. D-sa, ca delegat al cercului la conferința națională din toamna trecută, raportă cu astă ocaziune și despre hotăririle luate în acea conferință. Frumôsa vorbire a d-lui protopop Drocă fu însoțită de aplauze însuflețite din partea publicului.

Urmându constituirea, d-lă protopop Drocă fu aclamat ca președinte, er d-lă Zevedeu Mureșiană, învătător în Sebeș, ca notar. Tot în acea mațiune se alege un comitet de 15 membri, cu însărcinarea de a supraveghia dezvoltarea afacerilor din acest cerc electoral.

După acestea președintele arată cu priasul și tendințele monstruosului proiect de lege, invitându adunarea, ca se se declare asupra lui.

Luă apoi cuvântul d-lă Isidor Blaga, preotul din Lancrămă, care des-

Acastă telegramă deși a fostă espedată er la 5^{1/2} sêră din Sibiu am primit-o aici abia la 9^{1/2} din noapte.

fășură în colorile cele mai vii falsitatea motivelor, pe care se bază noul proiect de lege, cum și pericolele, ce le conține el față cu noi Români, nu numai din punct de vedere al limbii și naționalității, ci și din punct de vedere moral, pedagogic, sanitar și economic.

Vorbirea părintelui Blaga fu de repetite-ori întreruptă de aprobările publicului. În fine la propunerea d-sale, adunarea primi cu unanimitate următoarea:

Rezoluțiune.

Alegătorii români dietali din cercul Sebeșului, întruniți în 29 Ianuarie 1891 în Sebeș, considerându:

că proiectul de lege despre asilele de copii este contrar drepturilor naționale ale poporelor nemaghiare din patriă;

că, împotriva tuturor drepturilor naturale și morale, întră cu mijloce șl-nice în sinul familiei în paguba sufletească și trupescă a viitorilor generațiuni;

că impune comunelor nou și grele sarcini în intelesul rău priceput al unei minorități naționale:

protesteză în contra acestui proiect de lege și-lă declară de păgubitor și primejdios, atât din punct de vedere moral, religios și pedagogic, cât și din punct de vedere sanitar și economic.

Președintele mulțimi în fine alegătorilor în fine esemplara ordine și între șgomotose trări de „să trăiescă!” declară ședința de închisă.

Adunarea alegătorilor rom. în Piră.

În 1 Februarie st. n. a. c. alegătorii români din comuna Piră și Pele Sârvezel, sub presiunea preotului local Ștefan E. Cucu au avut în comuna Piră o adunare. La ordinea zilei: Cștițiunea proiectului de lege despre asilele de copii.

Membrii, în număr complet aci adunați după ce li-s'a înfășisat noul atentat în contra limbii și existenței lor naționale, au adus hotărirea unanimă, de a protesta în modul cel mai solemn în contra proiectului pentru asile, care prin legi făurite și nejuste tinde a nimici școli, biserică, datini, cu un cuvânt limba și esistența unui popor fruntaș în această monarchie.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Din istoria munților apuseni.

(Urmarea 7)

„D-lă Șulțiu mă amenință cu morții. Așa? Atunci numai pte fi vorbă de o istorie scrisă” — dice d-lă Barițiu — apoi ca și când s'ar fi socotit și nu ar fi tocmai, în tocmai așa serios ceea ce a dăș într'o răsufătură, se corege și adauge că altcum d-sa s'a împocat cu „morții.”

Ce strajnică contradicere! Decă a te împaca cu morții, însemnă: „De mortuis nihil nisi bene”, atunci ce trebuință era să dă d-lă Barițiu, că decă nu poți scrie despre morți, liber și independent, nu pte fi vorba de istorie. Odată vrăi se scrii, altădată nu vrăi... Principiul: „de mortuis nihil nisi bene” în viața politică ou privre la faptele publice din viața unui om, nu pte av loc. Decă toate poporele ar urma ca Egiptenii, unde la marginea mormântului se cetsc toate faptele mortului, atât cele bune, cât și cele rele, lumea ar fi cu

multă mai morală. Atunci lumea n'ar asista la un spectacul ca cel din Grecia și Italia, unde s'au format societăți, ca să restabilească adevărul, asupra faptelor lui Socrates și Iuliu Cesar. Fapte, ce s'au petrecut înainte ou două mii și atâtea sute de ani.

Am cetit nu de mult, o broșură prin care un Francesu vrea să dovedescă, că Feciôra de Orleans, n'a fostă nicădecă o persoană atât de însemnată precum crede posteritatea. A fostă o simplă femeie curagiosă, care îndemnă la răscolă; bună oră, ca „jupănesă” Catalina.

Lumea modernă urmază altfel: Renumitul president al republicei franceze, Thiers, în memorabilul său op „Imperiul și Consulatul” sbicui-escos aspru, pe cel mai mare om al secolului nostru, pe Napoleon cel d'întăiu, pentru greșelile lui politice, și Thiers este sêrbătorit.

În tinerețele mele sorbeam cu lingura minunatele scrieri ale clasicilor moderni, Nemți, Francezi, Englesi. Mare mi fu stima și admirarea pentru dênșii; der

și mai mare uimirea, când cetii în biografiile lor, o sumetă de scăderi, enumerate. Cum pentru Dumneșu! Se pte, ca marele geniu, Gôthe să fi greșit. Acela, care cu uriașul său spirit, a pădit tainele naturii și în sublima sa poezie „Metamorfosa plantelor” a descoperit viața și dezvoltarea plantelor și a colorilor în toate frasele lor. Și că lumina zilei, nu e altoeva, decă undulația valurilor eterice. Ceea ce sciința naturală, botanica și fizica, după imense experimentațiuni, numai cu una sută de ani mai târziu, în studiul colorilor „Farbenlehre” le pută descoperi.

Savanții uimiți, constatară, că poezia lui Gôthe, n'a fostă „poezie” ci o revelațiune divină, incolțită și crescută, în creeri acelu corifeu. Cu toate aceste un singur German n'a desaprobată desvâlirea scăderilor marelui om, fost consilier intim și ministru.

Principiul: „Demortuis nihil, nisi bene”, e fals. Da! omul se pte împaca cu morții, der nu istoricului, și mai ales nu, în socotela adevăratului istoric. Istoricul are să urmeze alt principiu: De mortuis

nihil nisi verum, și atunci n'are să-i pese de nimeni.

*

Fiind-că d-lă Barițiu, în lipsă de ori-ce argument a apelat, la suferințele sale, apoi am să pun modestia la o parte și o spun, că nici pe mine nu m'a olocit cocostărcul.

Am dovedit în „Memoriile” mele, cu decrete de ale foștilor despoți Guvernatori de pe timpul absolutismului, cât de mult am fost persecutat, pentru sêmțimentele mele patriotice și naționale. Voi mai înșira încă un fapt, care va dovedi mai pe sus de ori-ce indoială, că nici un Român din Ardeal, mai mare jertă decă mine n'a adus pentru iubirea sa de țară, națiune și convingerea individuală. Etă cum:

Era la anul 1865. Eram propus de Guvernul țării, pentru postul de secretar la curtea împărătescă. Unchiul meu metropolitan avisat de către Români, cari se aflau la Guvern și făcută atentă, ca să-i mulțămescă Guvernatorul Graf Creneville și să-i sorie și Cancelarului Graf Haller, căci ei sigur

Cursul pieței Brașov

din 4 Februarie a. c. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Banonote românești, Argint românesc, etc.

Cursul la bursa de Valze

din 8 Februarie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta de aur, Renta de hârtie, etc.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like ostă ungare, Amortisarea datoriei, etc.

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

Pentru prima oară este aci de vedutu Pieta mare, in pravalia din tergul boteloru No. 22 interesantulu

MUZEU

anatomicu, patologicu și etnologicu, stabilu în Budapesta, in care se pote vedea la figuru din cera în mărime naturală metodu de vindecare alu renumitulu profesor berlinesu Dr. Robert Koch, precum și busta lui în mărime naturală.

Acestu muzeu cu totulu din nou arangiatu este unicu în felulu sêu și conține unu mare numeru (250) de preparate instructive și științifice în mărime naturală.

Celul mai nou: INFLUENZA.

Prea onoratu publicu! N'am cruțatu nici cheltueli, nici osteneli spre a putea arata p. t. publicu unu științificu și instructiv muzeu.

Intrarea este ertata numai la persoane cari au trecut ustatatea de 18 ani.

PREȚULU INTRĂRII 20 cr.

Muzeulu este deschisu în tote zilele dela 8 ore dimineața până la 9 ore seara atatu pentru Domni catu și pentru Dòmne, cu excepția Vineres, in care di dela 1—9 ore seara potu intra numai Dòmnele.

Martin Fényes, proprietarul.

508,3—3

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

Avisu d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la renoirea prenumerațiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalu și numerii de pe fasia sub care au primitu diarul nostru pana acuma.

Domnii, ce se aboneza din nou, se binevoiasca a scrie adresa lamuritu și se arate si posta ultima.

Totodata facemu cunoscutu tuturoru D-loru abonati, ca mai avemu din anii trecuti numeri pentru complectarea colecțiuniloru „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune in casu de trebuința.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulu trenuriloru

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1890.

Large table with multiple columns showing train schedules between various cities like Budapest, Brașov, Sibiu, etc. Includes columns for train type, departure times, and arrival times.